

عنوان مقاله:

کلام سیاسی مکتب اعتزال

محل انتشار:

دو ماهنامه آینه پژوهش، دوره 24، شماره 3 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسنده:

سیدعلیرضا واسعی - پژوهشگر گروه مطالعات اسلام و غرب، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

خلاصه مقاله:

مسئله شرایط جانشین پیامبر و چگونگی برگزیدن وی و اینکه آیا می توان با وجود فردی برتر (افضل) در جامعه انسانی، به مشروعیت حاکمیت انسان فروتری (مفضول) رسید یا خیر، از جمله مسائلی است که موجب انشعاب مسلمانان به جبهه های گوناگونی شده است. در این میان، معتزله به گفتگویی جدی در این باب روی آورده اند. نویسنده در نوشتار حاضر می کوشد تا از منظر معتزله به طرح بحث درخصوص امامت که حاکمیت جامعه را به عهده دارد، پرداخته و در سایه آن، نگره بغدادیون از جمله ابن ابی الحدید را باز نماید. در راستای این هدف، وی در ابتدای نوشتار، تطور تاریخی مکتب معتزله را بررسی و سپس بحث پیرامون مسئله رویکرد معتزلیان به مقوله امامت را به میان می آورد. نویسنده در ادامه با طرح موضوع تقدیم افضل یا فاضل، اظهار می دارد که وجوب امامت واجب است یا جواز امامت فاضل از مقولات مهم اندیشه سیاسی متکلمان است. سپس وی با پذیرش لزوم امامت افضل، به سراغ پرسش دیگر متکلمان درخصوص اینکه افضل امت پس از پیامبر کیست، رفته و مصداق افضل پس از پیامبر را بیان می دارد. ذکر دلایل افضلیت امام از دید اسکافی، قول به تفضیل در میان متاخران بصره و در نهایت، یادی از ابن حدید به عنوان شخصیتی اعتزالی از دیگر مباحث مطرح در نوشتار حاضر می باشند.

کلمات کلیدی:

مکتب اعتزال، معتزله، جانشین پیامبر، امام، امامت، خلیفه، حاکمیت جامعه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/645634>

